

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények küldendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirdetések és ezeknek díjai, valamint a felszólamlások küldendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre 2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA,
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadóhivatalhoz küldendők. Nyílttér sora 1 korona.

Nehány szó a városház építtetéséhez.

Az új városház építtetésére nézve több féle kombináció forgott az illetékes körökben, különösen annak helyére vonatkozólag, míg végül a bizottság — az általunk is firschirozott Richter-féle beltelekben állapodott meg.

Egy önző czélu mozgalom is indult meg ez ellen, ennek ellensúlyozására indítva érzem magam — mint a bizottság egyik szerény tagja — a következőket elmondani.

A Richter-féle telken leendő építtetésnek előnye, hogy az épület alól körös-körül üzlet helyiségekkel birna, melyek előtt körül piacok terülnének el, közvetlen az épület tövében, mely piac, mintegy folytatása lenne az üzleteknek, azokkal közvetlen érintkezésben állva az üzlet helyiségek értékét emelnék és biztosítanák.

Mig ellenben a mostani városház helyén emelendő új városháza csak a Richter ház értékét emelné, mert rá lenne a város utalva arra, hogy piacterről kellene gondoskodnia, a Richter házat meg kellene venni, ha most nem máskor, a minek pedig az a hátránya hogy a város fejlődési viszonyai mindig étrekesőbbé tenné azt az épületet és beltekét.

Ha a mostani helyen építünk, felszabadítjuk a Richter ház környékén levő épületek értékét, mert a piacz-központ nél-

kül szétterülne, s ez által a mi épületünk üzlet helyiségi értékét vesztené.

Már pedig első sorban a befektetendő összeg értékesítését kell szem előtt tartani, egy részt annak törlesztése szempontjából, más részt pedig a letörlesztés után a biztos jövedelmezőség szempontjából. A város kiadásai szaporodnak, a szükségletek fedezésére alig áll más valami a közönség rendelkezésére mint a pót adó.

Nekünk kötelességünk oly alapokról gondoskodni, minden kínálkozó alkalmat megragadni, akár apránként, akár egyszerre üstökön fogni azokat, melyek jövedelmei a város kiadásainak fedezésére szolgálnának, melyekkel egyensúlyban lehet tartani a pót adó emelkedésének hullámverseit.

Már pedig befektetés nélkül jövedelmet ma már alig képzelhet el valaki. De mennyivel könnyebb az a befektetés, ha annak fedezetére a befektetés tárgya maga szolgál biztosítékul?

Más oldalról tekintve a dolgot, ha a mostani városház telkén építtetnénk, ki kellene költöztetni az egész városházát, igen de hová?

De még ha lenne is hová, valyon adna helyet valaki ingyen a hivatalok számára? Bizony nem sem ingyen. sem pedig akkora lokalitást nem kaphatnánk, melyben megférnének az összes hivatalok, hanem szét kellene szórni arra a pár évre, míg az új épület elkészül, azonban még ez sem lenne olyan nagy dolog, nagyobb annál az, hogy bizony ez sok pénzbe kerülne.

De menjünk tovább. Ha a mostani helyen építünk, és ha csak csupán városházát, bele kell vernünk vagy 60000 frtot, mely holt töke, értéktelen eldugott holmi, melyből semmi jövedelmet nem kaphatnánk, tehát az egész összeget pót adónk rovására kellene törleszteni. Ha aztán abba bele mentünk, még ez az adósságunk le nem telik, bizony nem lesz nekünk kedvünk se teret, se más! csinálni s maradunk itt a hol vagyunk vagy 100 esztendeig.

De menjünk még tovább. Ha a mostani helyen építünk és ha valahogy járásbiróságot kapunk, akkor kénytelenek leszünk ismét telek után nézni, azon a járásbiróságnak megfelelő épületet emelni.

Mig ellenben a Richter-féle telek megvétele után meg marad a városnak a mostani városháza telek, azt akár járásbiróságnak, akár polgári iskolának bármikor felhasználhatja, — addig azonban berendezheti csendőrségi laktanyának, kaphat érte 5—600 frt haszonbért, s még azonfölül meg maradhatna gazdasági udvarnak, fecskendők és egyéb szerelvények helyéül.

Az nem áll, hogy csendőrségi laktanyának kevés lenne a helyiség, mert a mostani anyakönyvi hivatal épülete elég egy nő paracsnoknak, a városháza elég a négy szobájával 8 csendőrnek lakhelyül, a nagy iroda közös irodának, a birói szoba pedig az őrsparancsnok irodájának. Istálló pedig van ugy a csendőrségi mint az előfogatos lovak számára, még ezeken kívül is marad a tanácsterem, a fogyasztási hivatal és cse-

TÁRCZA.

Kakuk madár.

Kakuk madár azt beszéli az ágon,
Be sok csalfa legény van e világon;
Egyet-kettőt, félig meddig ha szeret,
Addig szóval elbolondít ezeret.

Kakuk madár azt mond meg te énnekem:
Hányat tett már bolondá a szerelem,
S vajjon itt a magas kéklő ég alatt,
Asszony után, oktalanul hány szalad.

T. I.

A becsületrend nagykeresztje.

Idegen eszme után írta: Rostay József.

Leperchois nagyon vágyódott a becsületrend után. Már gyermekkorában ez képezte legfőbb ideálját, később fiatal ember korában pedig egész lényét csak egy gondolat töltötte el, hogy ő megkapja a becsületrend nagykeresztjét. Miután gazdag ember volt és szép ifju feleségének (Leperchois ur időközben megházasodott) is tekintélyes vagyona volt, egyébbel sem foglalkozott, mint hogy a fejét

különféle eszközön törte, a melynek segélyével megszerezhetné volna a kitüntetést.

Leperchoisék nagyon csendes családi életet éltek. Csak egy barátjuk volt, Duminy, a képviselő, a ki saját bevallása szerint jó barátságban volt az igazságügyminiszterrel.

Leperchois azonban egyetlen hő vágya annyira foglalkoztatta, hogy lassanként minden más gondolatot kiszorított elméjéből, csak azon járt az esze, hogy juthatna ő a becsületrend birtokába.

Ha az utcán találkozott olyanokkal, akiknek a becsületrend rozettája ott diszlett a gomblyukában, mérhetlen vágy, de egyszersmind tiszteletérzet is fogta el, ugy, hogy sokszor közel volt ahhoz, hogy kalapját leemelje a rozettás ur előtt, különösen, ha az illető tisztje volt a becsületrendnek.

A legkülönfélébb eszmék jártak az eszében, a melyek segélyével sikerülhetett volna neki az óhajtott becsületrend birtokába jutni. Miután arról a reményéről végkép lemondott, hogy egy fuldoklót menten ki a Szajna habjaiból más ut után nézett, a melyen feltűnhetne.

De csodálatos, mentül jobban erőlködött azon, hogy a figyelmet maga elé terelje, annál kevésbbé sikerült ez neki. Mint ha csak Dicsőség aszonyság czélul tüzte volna ki magának, hogy Leperchois urat halálra bosszantsa. Leperchois ezt legalább

ugy képzelte el és álmában gyakran látott egy nevető asszonyarcot, a mely mintha csak azt mondta volna: „Leperchois ur, Leperchois ur, hol az ön rendje?” A szegény Leperchois ilyenkor kezeivel dühösen hadonászni kezdett, a minek rendszerint az lett a következménye, hogy felébredt és ébren gondolkodott a felől, hogy miért is nincs az ő gomblyukában rozetta, egy iczi-piczi rozettácska.

Felesége és Duminy, a képviselő, lassanként megszokták ezt, azonban nem igen törődtek vele és hagyták járni a maga útján. . . .

Leperchoisnak végre eszébe jutott valami. A könyvtárak kérdése. Irni kezdett róla a lapokban. Egész sorozat értekezést irt össze és egy röpiratot bocsátott ki, a melyben arról volt szó, hogy kocsik járnak az utcákon, a melyeken ép ugy áruljanak 3—4 centimesért könyveket, mint azokon a másik párisi kocsikon 3—4 centimesért szódavizet és málnaszörpöt lehet venni.

Hogy ezt a könyvtárkérdést jobban tanulmányozhassa, valami vidéki könyvtárba utazott, a miből egy katalogus-kivonatot akart készíteni.

Felesége addig egyedül maradt otthon.

Csak Duminy, a képviselő, látogatta meg őt. Igaz, erről a Duminyról elfelejtettem megírni, hogy ő a becsületrend tisztje volt. . . .

léd szobákból álló helyiségek — rezervába.

Aesthetikai szempontból sem mellőzhető a Richter féle beltelek megszerzése, mert az által, hogy az így nyert nagy tér felszabadul, — miután csak egy kis tért fog a közepén emelendő városházépület elfoglalni, — felszabadul a róm. kath. templom homlokzata és az előtte elterülő tér mintegy folyóbb emeli azt ama magasztos hivatás betöltésére, az Isten imádatának fenséges hajlékává, melyre emelte a hívők vallásos buzgósa.

És ez is valami, még pedig, olyan valami, a mely előtt ki kell hogy hulljon kezünk a számítás prófán eszköze az irón.

Végül csináljunk még egy kis számadást. Ha városház mostani telkén építünk, a hivatalok ideiglenes helyiségeiért az építkezés tartama alatt el kell fizetnünk pár ezer frtot, míg ha a Richter telket megvesszük, ez alatt az idő alatt kapunk 3—4000 frtot, megkapjuk azt azokból a bérjövödelmekből, melyeket a mostani Richter-féle lakók fizetnek azonnal, mihelyest a telek megvétetik és az épület az egész építkezés alatt fenn tartatik.

A képviselő-testületnek nem csak ezeket a dolgokat kell bírálni, mérlegelni, nem csak a mai szükségletek kielégítéséről kell gondoskodni, hanem ezek intézésénél meszszebb, túl a mostani viszonyokon kell tekinteni, helyre pótolni azt a mulasztást, azt a — rövid látásból eredt — végzetes, káros tévedést, hogy mikor módjában állott volna a Richter — előbb Rutkay-féle házat néhány ezer frtért a város tulajdonává, egy nagy jövödelem forrásává tenni a város javára, kicsinyes okokból ezt mellőzte, az előre látás hiányában nem tette, azóta elvesztett vagy 40000 frt jövödelmet és most sok ezer frtot kell kiadnia a mulasztás helyre hozására.

A multból tanulni kell és ha most is el mulasztjuk a kínálkozó s az események folytán előtérbe nyomult alkalmat, azt többé aligha ragadhatjuk meg.

Templomaink elől el a z s i b v á s á r r a l.

Temesközy Gerzson.

Leperchois egy este vágyat érzett feleségét karjaiba zární és miután nem volt messze Páristól, jegyet váltott és felült a vonatra. Tizkor Párisban volt, féltizenegyor a lakásán.

A mint bement a szalónba, csodálkozva vette észre, hogy felesége már lefeküdt. Ilyen korán? De valószínűleg unatkozott szegényke a férje nélkül és aludni tért.

Leperchois hát kopogtatott a hálószoba ajtaján ljedt hang felelt a kérdésére.

— Te vagy az, Lucien? kérdezte a felesége.

— Igen, én, de hát nyiss ajtót.

— Ajtót? . . . Igen . . . De hát . . . miért jöttél már haza?

— Majd aztán megmondom ereszs be.

— Mindjárt, várj, csak a kulcsot keresem meg.

Lepercheisné azonban, úgy látszik, nagyon soká kereshette a kulcsot, legalább úgy tetszett Leperchois urnak, a ki majd fél óra hosszat állt az ajtó előtt. Ezalatt ruhasuhogást, izgatott ugrálást, keresést hallott a szobában, sőt még a fürdőszoba ajtaját is hallotta bezárni. Végre kinyílt az ajtó.

— Annyira félsz, hogy ennyire elzárkózol? kérde Leperchois.

— Igen, nagyon félek, szólt zavarodottan a felesége.

— Mi ez, kiált fel Leperchois — Ez egy idegen kabát.

Az ipariskolák gyakorlati iránya.

Kétségtelen, hogy ma már az iparos embertől a szigoruan vett szakképzettségen felül is sok oly dolgot követel a kor, melyekre eddig nem is gondoltunk. Tudja ezt jól az ipariskola; de azért nem engedí magát oda esábittatni, hogy mellék czélokra vesztegessen el idejét. Főczélja a melyre törekszik s a mellyel meg kell elégednie az értelmi képzésnél: az ifju természetes esztét fejleszteni, hogy rendszeresen gondolkodni tudjon és az olvasmányok alapján új s legszükségesebb eszmékkel gyarapodva és szélesebb látkörhöz jutva, később önmagától is képes legyen feltalálni saját boldogulására és tovább művelődésére az eszközöket.

A gondolkodni tudó és nagy segítségére van a kezeknek. Mentül könnyebben használhatja az emberben rejlő erőt, képességét, annál számítóbban halad azon czél felé, mely a boldoguláshoz vezet.

A műveltebb, szélesebb látkörű iparosnak fejlettebb az izlése, találékonyabb s ügyesebb szakmájában, vonzóbb és simább az emberekkel való érintkezésben, minden téren versenyképes, minék folytán könnyebben boldogul, mint az, aki a gyakorlati élethez szükséges előnyöket nélkülözni kénytelen.

Az ipariskola megtanítja az ifjakat gondolkodni. A gondolkodó fő hamar rá fog jönni az életben, hogy többet ésszel, mint erővel. Azaz, hogy nem kell nem lehet teljesen bizakodni a kezek erejében, a vasszorgalomban, mert könnyen megtörténhetik, hogy a kitartó szorgalom daczára is sikertelen lesz a fáradozás. Mit ér ugyanis a szorgalom, ha az iparos nem halad a szakképzettségben? Elűtik, túlhaladják mások, kik talán kevesebbet fáradoznak, de többet gondolkodnak. Mit ér a fáradozás, ha nincs számító ész, mely megtudja találni az eszközöket a czél elérésére.

Tagadhatatlan az, hogy az ipariskolának az ész és gondolkodás fejlesztésére, az eszmekör tágítására irányuló munkásságának nincs meg azonnal a maga látható és kézzelfogható eredménye; hatása lassu, észrevétlen s épen azért merül fel egyik-másik mestereinkben a jogtalan panasz, az ipariskolák kevés haszna miatt. A tanításnak, ha később is, de biztosan fog mutatkozni üdvös eredménye.

Midőn azonban hangsulyozom, hogy növénydeink gondolkodását fejleszteni a legelső szükség arra, hogy az iparos osztály emelkedjék, egy megjegyzést nem mellőzhetek s ez az, hogy ne kívánjon a közönség az iparos tanulótl több ismeretet, csak annyit a mennyit az iparostól az élet meg kíván. Tudjon irni, számolni, olvasni, ez a haladás és művelődés felé való törekvésnek legelső eszköze; ismerje hazája történelmét, tanulja meg hazafiúi kötelességét belőle; tudja a természet tüneményeinek okát; ismerje jogait és kötelességeit stb, de

— Dehogy! A tiéd, ez a te kabátod, csak nem emlékszel rá.

— Ez nem az én kabátom, hisz ebben a becsületrend tisztí rozettája van, én pedig . . .

— . . . Te pedig ki vagy nevezve a becsületrend tisztjévé.

— Hogyan? Én? A becsületrend . . . ?

— Igen. Csakhogy a dolognak titokban kell még maradnia egyelőre. Ezt az új kabátot pedig távolléted alatt csináltattam néked. De addig egy szót se szólj róla senkinek.

— Értem, értem, felelte Leperchois magánkivül e nagy örömtől . . .

Nyolcz nap mulva a hivatalos lap közölte, hogy Leperchois Lucien urat a könyvtárak kérdésében tett tanulmányai miatt a kormány a becsületrend tisztjévé nevezte ki.

Az első szerencse-kivánók közt volt Duminy is, a képviselő, a ki, mint tudjuk, szintén a becsületrend tisztje volt és jó barátja az igazságügy-miniszternek.

semmi esetre se czélja az a tanításnak, hogy a tanuló gondolkodásával hivatása körén felülemelkedjék; az ipariskolában szerzett tanulmányai ne jogosítsák fel őt arra, hogy oly kérdések kutatásába, oly könyvek olvasásába merüljön, melyekhez alapos képzettség szükséges, melyek könnyen megbőditják fejét s a társadalom oly veszélyes elemévé tehetik, minőkkel az életben nagyon sokszor találkozunk. A tudakosság és szegénység az ily alakoknál rendesen együtt jár.

Az ipariskolák megtanítják az ifju nemzedéket arra, hogy ismerje állásának kötelmeit, önére és munkakedvre ébresztve beismeri, hogy a gondviselés számára is adott annyi értelmet, erőt, mellyel saját körében boldog, megelégedett és felvilágosult lehet: — el van érve a czél, az ipariskolai oktatásnak gyakorlati irányban való munkálkodásával meg van a kellő haszon.

De a gondolkodásra való tanítás csak úgy fog sikerülni, a gyakorlati iránynak haszna csak akkor lesz állandóan biztosítva, ha a szíven keresztül jutnak az értelemhez. Szívnek és észnek egyforma összhingzatos befolyást kell gyakorolnia az emberre, hogy az valóban emberi legyen. A ki tehát azt mondja, hogy a jövő számára az értelem kiművelésével egész embert, minden ízében hasznos polgárt neveltünk: az nem ismeri az embert, nincs tisztában az emberi élet és természettel; nagy tévedésben van az, aki azt hiszi, hogy az ipariskolák is csak tanítással munkálnak üdvösen a jövőre.

Az emberi szívnek óriási szerepe van az életben. Mit ér az okosfő, ha hideg mint a magány, hideg mint jég a szív? Mit ér a tanult iparos, mit ér a szorgalmas, gazdag polgár, ha a legszentebb érzelmek kihaltak szívéből? Hol tehát a jellem forrása? Hol a talaj, melyben az Isten, haza és embertársaink iránt való legszentebb érzelem terem? A szívben!

Csupán ismeretek közlésével szívet még sohasem művelt ki senki. Értelmi fölényvel becsületes szív nélkül önző emberek gazdagok lehetnek, befolyásra is tehetnek szert, de boldogok, a hazának hasznos polgárai, a családoknak jó vezetői sohasem lesznek. És ha minden embernek szüksége van a jól nevelt szívre, százszorosan az iparosnak! Mi fogja őt hivatása körében megtartani? Mi fogja vele megértetni, hogy a munkán áldás és nem átok van? Mi fogja vigasztalni a sors csapásai közt? Az emberek nem. De a hatalom sem. Csak Isten és a tiszta lelkiismeret.

A tanítónak nagyon sok alkalma van arra, hogy a szívképzésre is gondot fordítson. Majdnem minden tárgy alkalmas arra, hogy a tanuló szívébe a jó érzelmeket csepegtesse. Példákat hoznak fel tanítványaiknak a gyakorlati életből. Bemutatták nekik a becsületes munkát. Rajzolják az elzű é, a lealacsonyodás szomorú képeit. Példákkal bizonyítják be, hogy csak az fog boldogulni a férfi korban, aki ifjuságának napjaiban istenfelő és engedelmes jó fiu volt.

Mundezen fontos nevelői feladatokkal szemben, sokkal nehezebb helyzete van az ipariskolai tanítóknak, mint azt egyszerűmoggondolással hinnők. Mert kiket is adnak ma mesterinasoknak? Tisztelet a kivételeknek, de legtöbbször olyan gyermekeket, kik nem akartak tanulni, kikkel a szülők már nem boldogultak, vagy kik úgy nőttek fel, mint a természet vadvirágai. S ha inasokká is lesznek — ismét megtisztulem a kivételeket — megint csak olyan helyre kerülnek, hol senki sem gondol lelkükkel, szívével, csak azzal, hogy mentül több hasznukat vehessék!

Csoda-e aztán, hogy az ipariskolába rakonczián is kifogás alá eső gyermekek is kerülnek, kiknek ajkairól a káromkodást és frivol beszédeket pirulva halljuk; kik az iskolába csakis kényszerből járnak fel s kik abban keresik szórakozásukat, hogy társaikat, vagy tanítójukat bosszanthassák.

Az ipariskola különösen az utóbbiak folytán csak akkor haladhat zavartalanul a gyakorlati irány czélpontja felé, ha az otthon, a mesterek családjá egybehangzóan működik az iskola szellemével.

Ha az inasokat elküldik az iskolába, hogy nevelődjenek, otthon pedig sokszor szándékosan elrontják azt, amit a tanító épít: hasztalan minden törekvés, mindenfáradozás. Ha a mester örömmel hallgatja inasának az iskolában elkövetett pajkoságokról szóló elbeszéléseit, ha az iskolába készülő inas előtt szitkokat szór a mester a tanulás ellen s úgy tünteti fel azt, mint időrablót: hogyan neveljen akkor az iskola?

Hogy tehát az ipariskolákba befektetett áldozatok meg hozhassák kamatjaikat, hogy ez intézmények a gyakorlati életre, egy jobb élet megte-

remtésére hatással legyenek: amint tanít és nevel az iskola, azonképpen cselekedjék a műhely is!

Mult hó 29-én végbement ipariskolai vizsga iránt iparosaink részéről tanúsított csekély érdeklődés adta kezünkbe a tollat, hogy a fenti, iparosainkat érintő tanügyi czikkkel, az ipariskola belső munkálkodásának becsét nyilvánossá tegyük. Szerény fejtegetésünkben megjelöltük ugy az iskola, illetve tanító, mint a mestereknek nevelészetileg kötetelmét és rámutattunk azon esélyekre, melyek egyik vagy másik tényező hiányában az ipariskola gyakorlati irányának kifejlését akadályozhatják meg.

Az ipariskolai bizottságot a szokatlan nagy értékben kiadott ajándékokért s a nagy számban megjelent intelligeneciának feltűnő érdeklődéséért, feltétlen elismerés illeti meg, mert ők megjelenésükkel szép példát nyújtottak a fiatal iparos generációnak. Jövőre reméljük, hogy mestereink is nagyobb érdeklődéssel fogják támogatni az iparos osztály értelmi képességének emelésére s az iparfejlesztésére fennálló intézetet nehéz feladatában.

V. I.

Az új városháza ügye.

A városház építtetése ügyében kiküldött bizottság f. hó 3-án ülést tartott, melyen azok a javaslatok tárgyalattak, melyeket Hay Mór mérnök, Máthé József és Temesközy Gerzson albizottsági tagok a szükséges helyiségekre vonatkozólag előterjesztettek.

Hay Mór külön, Máthé József és Temesközy Gerzson ismét külön javaslatokat dolgoztak ki, mi előtt azonban ezekben érdemleges határozat hozatott volna, a bizottság a kir. adóhivatal és a kir. járásbíróóság felállítására, illetőleg kieszközölése tárgyában kíván a szakminisztereknél tájékoztatást szerezni, mely tárgyban f. hó 5-én Gulner Gyula államtitkár, országgyűlési képviselő ő méltóságával is értekezett.

Könnyen felfogható okoknál fogva a kir. járásbíróóság szervezése oly nehéz, oly hosszadalmas, hogy annak helyiségeiről a jelen építkezés keretén belül szó sem lehet, de különben is ily dolog keresztülvezetéséhez nagyobb mérvű előkészületek, tanulmányok, a helyi és a kerületi viszonyok megismerése feltárása, a közelebbi járásbíróóságok ügyfoglalmának tanulmányozása és kimutatása szükséges, ezt a kérdést megoldani ily rövid idő alatt alig lehetséges, más részről a járásbíróóság részére ingyen helyiséget tartoznánk adni, a mi pedig a mi drága épületünkben nagy károsodással járna, mert az, fő czélunkat tolná hátra sőt tenné illuziórússá, hogy az épület költségét annak jövedelméből fedezhessük. Hiszen magának a járásbíróóságnak legalább is 14 hivatalos helyiség kellene, a mi az épületünk 1/3 részét foglalná le, hát akkor hol férne el az előjáróság, hol lennének az üzlet helyiségek, melyek jövedelmeznek, hová tennők a kir. adóhivatalt, — melyet valószínűleg hamarabb és könnyebben kapnánk, — s a mely szép hasznóbért fizetend az aránylag kevés helyiségeiért s végül hová tennők a főszolgabírói hivatalt, melynek erkölcsi köteletségünk helyiséget adni.

Ha valamikor 5—10 év múlva — kapunk járásbíróóságot, ott lesz a mostani városháza, alakítsuk át azt arra a célra, az már meg van, ingyen az is alkalmas lesz, kevés költség ráfordításával.

Hát hiszen jó volna az, arról szó sincs, de ez idő szerint majdnem kivitelhetlen.

Mert ha elmegyünk is az Igazságügyminiszterhez és ott akármilyen meggyőző ékes szóval vázoljuk is a járásbíróóság szükségességét, a miniszter ur is csak azt fogja mondani, hogy majd tanulmányozza a kérdést s majd meg látja, hogy tehet-e valamit Abonyért.

Mennyi időbe kerül ez?

Már most ha ennyire megyünk, hányszor kell azt forsírozni a szakminiszternél, míg végre elhatározza magát, hogy ez ügyben a pénzügyminiszterrel — a ki a költségek felett határoz — conferáljon, a pénzügyminiszter ur pedig, még mielőtt csak egy kukkot is szólna, elő veszi a czeruzát, — számvétési műveletbe fog, melynek rendesen az a vége, hogy — sajnálom, de ez idő szerint — megfelelő fedezet hiányában — ezt a dolgot el kell halasztani — jövőre. . .

Hogy mikorra, arra már válasz nem szokott jönni, vagy ha jön is, az nagyon problematikus.

Már pedig eszményi dolgokért előre nagy kiadásokat tenni, egészséges és aktuális intézményeket koczkatatni, legalább is nem praktikus dolog.

T. G.

Párbér-ügy.

A párbér-ügy rendezése tárgyában f. hó 1-én tartott meg a népgyűlés, mely iránt bizony nem valami nagy érdeklődés mutatkozott, alig jelentek meg vagy 2—300-an.

Palásti Pál községi bíró, mint a népgyűlés egybehívója Abonyban 1900 Julius 1-én, a dél-előtti isteni tisztelet után 11 órakor, a városháza udvarán megnyitotta a népgyűlést, azután tudatta az egybegyűlt római kath. hívekkel, hogy a város képviselő testületének római kath. tagjai egyesülve a római katolikus iskola bizottsággal, a mult hó 24-én értekezletet tartottak, s akkor elhatározták, hogy a párbér-ügy rendezése czéljából népgyűlést tartanak. Ennek az értekezletnek a megbízásából hivta össze a helybeli római katolikus híveket erre a mostani népgyűlésre. Üdvözli tehát a nagyszámban megjelent hítsorsosokat is kéri, hogy a népgyűlés vezetésére elnököt, s a jegyzőkönyv szerkesztésére jegyzőt válasszanak.

A népgyűlés tartamára elnöknek, Komáromy József, jegyzőkönyvvezetőnek, Máthé József egyhangulag meg választottak.

Komáromy József átvevén a népgyűlés vezetését megmagyarázta az egybegyűlteknél, hogy ennek a népgyűlésnek az a czélja és főadata, hogy az abonyi római kath. egyház híveire ez idő szerint aránytalan mérvben nehezedő és sokak által már-már elviselhetetlen egyházi terheknek arányosítása, a párbér-ügy rendezése, a terménybeli szolgáltatásoknak készpénzre való átváltoztatása iránt lépés tétessék.

H a t á r o z a t.

Elhatározza a népgyűlés, hogy: 1.) az abonyi római kath. egyház híveit terhelő párbárszolgáltatás ügyét rendezni kívánja és pedig oly módon hogy a terménybeli szolgáltatások készpénzre legyenek átváltoztatva.

2.) az egyháznál alkalmazottak fizetésének szabályozására canonica visitatiót kér.

3.) az egyház anyagi ügyeinek intézésére majdan egyháztanácsot kíván alakítani.

4.) ennek az ügynek keresztülvezetésére már ez alkalommal 35 tagból álló képviselő-testületet alakít, — még pedig a következő tagokból u. m. Beviz Pál, Csupkay Ferencz, Egedi József, Egedi Mihály, Gaál Gyula, Gulner Gyula, Gulyás István, ifj. Gulyás Mihály, dr. Györgyi József, Hirling János, Karizs János, K. Király János, Komáromy József, Konecz Pál, Kummer Mihály, Laczkó Pál, Lukács Gyula, Meleg István, Mészáros István, Moravec István, Mucsányi János, Nagy Imre, alpári Palásti Pál idős, Palásti Pál ifj., Pataki János, Rudnyánszky László, Rumpold Károly, Sági János, Somody István, B. Szabó Mihály, Szabolcsy Dávid, Szombathy János, G. Szücs József, Tantossy Bálint részint községi képviselők, részint pedig, iskolaszéki tagokból, mely képviselő testület az egyház tanács megalakításáig a helybeli római katolikus egyház tagjait az anyagi kérdésekben képviseli.

5.) Ebből a képviselő-testületből hét megbízott, név szerint Egedi József, K. Király János, Komáromy József, Palásti Pál id., Pataki János, Somodi István, Szombathy János, kiválasztott, külön is megbízott a canonica visitatio alkalmával az abonyi római katolikus egyház tagjait, e tagoknak összeségét mint teljhatalmu megbízottak fogják érvényesen képviselni. —

6.) innen a népgyűlésből kérvény terjesztetik fel Gróf Csaky Károly váci egyház megyei püspök ur önagyméltóságához melyben az itt egybegyűlt nép a 120 év óta nem érintett canonica visitatio felújulásáért újabb canonica visitatio elrendelésének megejtéséért esedezik.

7.) Végül ennek a három eredeti példányban kiállítandó jegyzőkönyvnek a hitelesítésével 15 egyház tag bizatott meg.

Halatlanságnak kell tulajdonitanunk azt az indokolatlan eljárást, hogy a 7-es bizottságba

Lukács Gyulát be nem választották, a ki pedig önzetlen tevékenységével, áldozat készségével mindég a közügyek élén áll és marad akkor is, hogy ha ily kicsinyes csalódások érik. Különben megnyugtatásul szolgál, hogy az appozóció maga sem tudja, hogy miért hagyta ki.

Ezzel a népgyűlés véget ért, hogy a megválasztottak tovább folytassák ezt a nagy fontosságú dolgot, működésükre Isten áldását és a legjobb sikert kívánjuk.

T. G.

MI UJSÁG?

— **Közgyűlés.** Tegnap d. u. a képviselő-testület közgyűlést tartott. Teszary László főszolgabíró jelenlétében melyen a városatyák 42-en vettek részt. E gyűlés tárgya volt az új városháza építtetése ügyében kiküldött bizottság jelentése a városház helyére nézve, melyet Máthé József jegyző adott elő, felolvastván a bizottság jegyzőkönyvét, mely szerint az új városháza helyül legalkalmasabbnak a Richter-féle beltelket ajánlja. Felolvasta Temesközy Gerzsonnak e tárgyban beadott emlék iratát és Richter Arnoldal megkötött ideiglenes szerződést. A közgyűlés a bizottság jelentését egyhangulag tudomásul vette, s mához 30 napra egy újabb közgyűlés össze hívását határozta el, melyen e tekintetben végleges határozatot hoz, az építtetési bizottságot meg bizza a további teendővel, a költsön kieszközölésére s az új épület localitására vonatkozó javaslat tételre. Arany Sándor jegyző előterjeszti a tűzoltó-testület alakulására vonatkozó eddigi mozgalom eredményét, kéri a közgyűlést, hogy a nyári szaktanfolyamra egy alkalmas egyént küldjön Budapestre. Véli Miksa bejelenti, hogy a régi tűzoltó egyletnek 300 frtja van a takarékpénztárban kamatozás alatt. A közgyűlés a megalakulandó tűzoltó-egylet által kiküldendő egyén részére 60 frt költséget egyhangulag megszavaz. Ez a határozat igen örvendetes helyzetbe hozza az alakuló egyletet, legalább egy — némi szakismerettel bíró — egyén lesz köztük, ki ismereteit hasznára fogja fordítani az intézménynek.

Referens.

— **Közgyűlés.** A képviselő testület folyó hó 19-én délelőtt 9 órakor rendes közgyűlést tart, melynek tárgya lesz a mult 1899. évi összes községi számadások megvizsgálása és azokra nézve az első foku határozat meghozatala. Ezek a számadások f. hó 4-étől 18-áig a városházánál a jegyzői irodában 15. napon át közzsemlére ki vannak téve, hol az érdeklődők azokat megtekinthetik.

— **Sikerült mulatság.** Igen szép idő kedvezett a kereskedő-ifjak július 1-én tartott nyári mulatságának, mely igen szép erkölcsi és anyagi sikerrel végződött. Bátran lehet sorozni, az ideji legsikerültebb mulatságok közé. A bevétel 300 korona volt, melyből az „Abonyi Lajos szobor alapja“ és az „abonyi izr. elemi iskola alapja“ javára körülbelül 100—100 korona jut. A szives főülffizetők a következők: Pintér Gyula 10 kor., Lévy Mihály Ujszász 6 kor., Dr. Him Márton, Hegedüs Vilmos, Bruszt Dávid, (Bpest), özv. Weisz Adolfné 4—4 kor., özv. Kopetzki Mórné, Kubinyi Gyula, Kássa Gyula, Löffler Miksa, Likhtmann N. (Budapest) Neuman Ignác, Ringeisen Ottó, Véli Miksa 2—2 kor., Brüller N. (Monor), Deutsch Miksa, Hoji Nándor, Halmi Miksa (Szolnok) Havas Ignác, Havas Samuel, Klein Herman. (J. K. Jenő), Lövenstein Simon, Normann Ignác 1—1 kor. A kegyesadkozóknak köszönetét nyilvánítja a rendezőség.

— **Mulatság.** Igen jól sikerült családi jellegű táncmulatság volt f. hó 5-én, csütörtökön az Erzsébet-ligetben, melyen mintegy 35 család vett részt. A mulatság délután 5 órakor kezdődött s este 9 órakor társas vacsora volt. Jelen voltak asszonyok: Balássy Gyuláné, Bogyó Istvánné, Dobozy Gáborné, Dobozy Kálmánné, Fazekas Ferenczné (Kecskemét), Fördös Károlyné, özv. Hints Józsefné, Konyecsni Györgyné, Laczkó Bertalané, Laczkó Kálmánné, Máthé Józsefné, Molnár Pálné, Mózes Imréné, Pap Péterné, Rithnovszky Antalné, Schlosser Lászlóné, Szabolcsy Dávidné, Szaitz Gáborné, Szüts Istvánné, Tesik Józsefné, Uhrmann Bernátné, Várady Jánosné. — Leányok: Balogh Mariska, Fazekas Gizike (Kecskemét), Hints Amálka, Konyecsni Ilonka, Máthé Ilonka, Molnár Etelka, Molnár Rózsika, Szaitz Gizike, Uhrmann Róza. — A mulatság éjfélt után 2 órakor ért véget.

— **Népesedési mozgalom.** Abony községben a folyó év első felében született 314 egyén, ebből fiú 170, leány 144. r. k. 255, ref. 42 evang. 2, izr. 15. Meghalt 200 egyén, ebből férfi 102, nő 98, r. k. 161, ref. 22, evang. 1, izr. 10. A szaporulat tehát 114. Ebből a szaporulatból a róm. kath. esik 88, az ev. reformátusokra 20, az ágostai hitvallásúakra 1, az izraelitákra 5. Házasság kötött összesen 71, ebből róm. kath. férfi róm. kath. nővel házasság kötött 55, ref. férfi ref. nővel 12, izr. férfi izr. nővel 1, róm. k. férfi ref. nővel 1, ref. férfi róm. k. nővel 2, ez utóbbi két esetben a házasulók abban egyeztek meg, hogy a születendő gyermekeik az anya, tehát a róm. kath. vallást követik. Özvegy férfi özvegy nővel 4 esetben kötött házasságot, nőtlen férfi özvegy nővel 2 esetben, özvegy férfi hajadonnal 7 esetben. Milyen nagy kapjonok azok az özvegy férfiak, hogy nem igen kapkodnak a fiatal özvegy asszonyokon!

— **Zárvizsga.** A helybeli alsó-foku ipariskola osztályaiban f. évi június hó 29-én d. u. 3 órakor — munka és rajzkiállításal kapcsolatosan — tartatott meg az évvizsga. — Az iskola felügyelő bizottsága ez alkalomra gondoskodott a szorgalmas és jóviselű tanulók jutalmazásáról, amennyiben az iskola pénztárából 20 koronát utalványozott az ipartestület által adott 20 koronához. — A tanulók nem csak az iskolában kifejtett szorgalmuk és jóviselőségükért jutalmazták, hanem az izlésesen kiállított tárgyaik után is. — Örömmel tapasztalta a tantestület egyesek kiváló érdeklődését, különösen ki kell emelni „Abony” felelős szerkesztőjének nemes kebléségét, ki több érdeemes-növendéket egy-egy korona jutalomban részesített. A tanév alatt beiratkozott 85 tanuló a következő iparágak szerint oszolva: 2 czukrász, 9 molnár, 10 asztalos, 3 hentes, 1 bádigos, 1 nyerges, 1 szabó, 2 cipész, 2 kőműves, 6 ács, 2 pék, 2 szobafestő, 2 mészáros, 2 borbély, 1 kádár, 1 köteles, 1 nyomdász, 1 szíjgyártó, 9 kovács, 4 kerékgyártó, 14 kereskedő.

— **Szakoktatás.** A belügyi miniszternek erre vonatkozó utasítása folytán f. hó 3-án, dr.

Halmi Adolf községi orvos szakelőadást tartott ama teendőkre nézve, melyek balesetek alkalmával fordulnak elő testi sérüléseknél. Minden községben ugyanis kikell oktatni néhány tisztviselőt arra nézve, hogy hol balesetek, szerencsétlenségek vagy máskörülmények között valakit valamely testi sérülés ér, miként járjanak el addig, míg orvosi segítség nem érkezik. A községi orvos igen szépen és szakszerű kimerítő előadásban ismertette ezeket a teendőket és példákkal magyarázta az eljárás módjait. Ily előadások többször is fognak tartatni, melyek humánus czéljánál és tanulságos tényénél fogva nagy figyelmet érdemelnek. Az ily mentési teendők gyakorlására s az eljárás módjainak elsajátítására Temesközy Gerzson előljáró és Mózes Imre tisztviselő lettek a hatóság által kinevezve. Ezen kívül hallgatniok kell az előadásokat a községi rendőröknek is.

— **Tűzoltói szervezkedés.** Az abonyi önkéntes tűzoltó testület alakulása végett Aranyi Sándor főjegyző f. hó 3-ára hívta össze azokat, kik ezen intézmény iránt eddig leginkább érdeklődtek, sajnos azonban, hogy alig jelentek meg vagy hárman a mit k. l. b. n. a szorgos munkaidőnek is lehet tulajdonítani. Az újabb alakuló gyűlés ma délután tartatik meg, melyre kívánatos volna minél több számban megjelenni a lakosság ama részének, kiklen némi érzék van a tűzoltás nemes intézménye iránt, mert ha az önkéntes tűzoltó egyesület a nagy részvétlenség miatt meg nem alakulhat, elrendelik a kötelező tűzoltói intézményt s akkor muszály tűzoltók leszünk és nem önkéntesek, már pedig inkább önkéntesek légyünk, mert ez szebb is és nemesebb hivatással is bír. Megemlítjük itt, hogy a belügyminiszter egy körrendeletet bocsátott ki, mely szerint a budapesti önkéntes tűzoltó-testület által folyó hó 22-ikétől augusztus 10-ig tűzoltó tiszti szaktanfolyamra szükséges volna a vidéki, tűzoltói testületekből egy-egy alkalmas egyén felküldése, hogy ezek a tűzoltói szakismeretekben elméletileg és gyakorlatilag kiképeztesse, a tűzoltóságok szervezésére, begyakorlására veze-

tésére alkalmasokká váljanak, további önképzésükre utmutatást és alapot nyerjenek. E tanfolyamra a kevésbé tehetős községek vagy testületek által küldendő hallgatók közül 25 díjtalan csoportos laktanya szerű elszállásolásban fog részesíteni. Hát biz ez nagyon szükséges volna nálunk a hol szakképzett egyén nincsen és ahol oly keservesen megy a szervezkedés. Gondolkozzanak ezen az intező körök, mert érdemes és kell is.

— **A magyar népoktatás dicsősége.** Párisból azt a hírt kapjuk, hogy a magyar népoktatási kiállítás megnyerte a nagy aranyérmét. Ezt a kitüntetést a huszonöt tagból álló zsüri egyhangulag ítélte a mi javunkra.

— **Tüzeset.** Varga György szolnokiuti házában múlt vasárnap éjjel egy üres rossz jégverem leégett, 450 forintig volt biztosítva.

— **Elhalasztott hangverseny.** A mára hirdetett hangverseny Nógrádi Zsigmond betegsége miatt 1900. július hó 22-ére elhalasztott. A megváltott jegyek érvényesek maradnak.

— **Martinez Campos mint utonálló.** Az Egye és tés nyom n. közü j. k. a következő mulatságos történet. A kuba háború óta nevezetes spanyol tábornok: Martinez Campos különös kalandon ment keresztül a minap. Északa idején, hosszú köpönyegbe burkolva, klubjából hazafelé tartott, mikor egy utcasarikon egy alak összeütközött vele. Az idegen gyors szóval bocsánatot kért a tábornoktól és mindketten folytatták utjukat. Alig ment azonban a tábornok pár száz lépést, eszébe jutott, hogy megnézze, hány óra? Zsebébe nyúl tehát, de az óra nincs ott. Nyomban világossá vált előtte, hogy az idegen valami zsebmetsző volt. Utána eredt és csakhamar utól is érte. Ide az órával, vagy agyonüttek! — rivalt reá, mire az idegen nagy rémületen átadott neki egy órát. Haza érkezve a tábornok, a legnagyobb meglepetéssel látta, hogy az ellopottnak hitt óra ott van az éjjeli szekrényen. Tehát nem őt rabolták meg, hanem ő támadott meg valami ártatlan járókelőt. Martinez Campos most az újságok útján keresi azt az idegent a kit megrabolt, hogy az órát vissza adja neki.

A P R Ó H I R D E T É S E K.

Az apró hirdetések előre fizetendők. E rovatban minden szó egyszeri beiktatása 4 fillérbe kerül, vastagabb betűből 8 fillér. Levélbeli tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a szükséges postabélyeg beküldetik. Vidékről igen kényelmesen beküldethetők az apró hirdetések postautalványval, mert a postautalvány szelvényére az apró hirdetés is könnyen elfér. Az eljárás igen egyszerű, mert mindenki kiszámíthatja az apró hirdetés árát. Apró hirdetések fölvetetnek a kiadóhivatalban, Abonyban. (Piac-tér.)

Barna fiatal ember vagyok 1000—1200. frt jövedelmem van, 20—24 éves uri hölgygel óhajtanék megismerkedni, kivel aztán házasságot is köthessek. Hozomány 4—5000 frt szükséges. Leveleket e lap kiadóhivatalába „Barna gyerek” czim alatt várok.

Előkelő 26 éves barna iparos oly hölgygel óhajt megismerkedni, kivel házasságot is köthet. Hozomány 2000 frt. Leveleket e lap kiadóhivatalába „Szép jövő” névre várok.

Kristály fehér a k a e z. m é z kisebb és nagyobb mennyiségben eladó Temesközy Gerzson kereskedelmi méhészetéből, ugyancsak közönséges virág-méz olesőbb árban.

Egy nagy, erős viselt kocsis, teljesen jó karban jutányosan eladó Temesközy Gerzsonnál.

40 öl tűzifa és 6 öl tuskó eladó az öregtemetőben. Értekezhetni lehet a h. plebánosnál.

1538/ik. 1900. szám.

Árverési hirdetményi kivonat.

A czeglédi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a pestmegyei abonyi takarékpénztár és June izr. Joh. budapesti bejelentett cég csatlakozott végrehajtatóknak Schwemmer Betti Pfeifer Lipótné végrehajtást szenvedő elleni 800 korona meg 900 korona tőke követeléseik és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a kecskeméti kir. törvényszék (a czeglédi kir. járásbíróság) területén lévő és N. Abony község belterületén fekvő:

az abonyi 2582 sz. tjkvben A — 1. sorszám alatt foglalt 686 hrs: á nu Schwemmer Betti Pfeifer Lipótné nevén álló 69 □-öl területű 925 népsorszámu ház és udvar adóalapon 814 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban, az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az **1900. évi augusztus hó 3-ik napjának délelőtt 10 órakor** Abony község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is el fog adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10 %-át vagyis 81 kor. 40 fillért bánatpénzzel készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kélt Czegléden, 1900. évi márcz. hó 21-ik napján.

A czeglédi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Vida, kir. albiró.

Július hónap elsejétől kezdve megszűnt a hirdetés bélyeg és így — e naptól a czimmel ellátott hirdetések után az eddigi 60 filléres illetéket többé fizetni nem kell.

Állást-keresőkre és

Állást-hirdetőkre, valamint adás-vételre

nézve ez az ujtás felette kedvező és hasznos, mert így csekély 40—60 fillérért bárki is czimének kiírásával hirdethet és oly módon a hirdetésre reflektáló föllel közvetlen érintkezésbe jut, ami nemcsak a hirdetőnek válik hasznára, hanem lényeges időmegtakarítással is jár.

A drága porosz szén helyett

vele minőségben vetekedő, de árban jóval jutányosabb

cséplőgépek, gőzekék lokomobílok

valamint

kályhák fűtésére kiválóan alkalmas

TOJÁS BRIQUETTEKET

a kelenföldi gyárból legolcsóbban szállít a Magyar

ÁLTALÁNOS KÖSZÉNBÁNYA

RÉSZVÉNYTÁRSULAT

Budapest, V., Erzsébet-tér 19. sz.

Egy jó családból való fiú tanulóknak fölvetetik e lap kiadóhivatalában.